

RDEČI PRAPOR

Izhaja v Ljubljani vsak dan opoldan.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje mesečno 2 K, za Nemčijo 2.25 K, za Ameriko 2.75 K.

Posamezna številka 10 v.

Reklamacije so poštnine proste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Inserati. Tristopna petil-vrstica 26 vin. za enkrat, 12 vin. za dvakrat; večkrat po dogovoru.

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

36. številka.

V Ljubljani, v sredo, dne 1. maja 1907.

Leto X.

NASLOVA: Za dopise, rokopise za list: Uredništvo „Rdečega Prapora“, Ljubljana. — Za denarne pošiljke, naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo „Rdečega Prapora“, Ljubljana, Frančiškanske ulice številka 8/I.

Vabilo na naročbo.

S 6. majem prične drugi mesec izhajanja dnevnega „Rdečega Praporja“, vsled česar vabimo vse sodruge, somišljenike in prijatelje delavskega stanu, da obnove naročnino, odnosno, da se naroče na list, ki stane

2 kroni na mesec z dostavljanjem na dom. Upravništvo „Rdeč. Prapora“.

Kako se dela proti socialnim demokratom!

Zanimivo ter poučno obenem je, kako se je pripravilo 12 socialnih demokratov ob volilno pravico. V Idrijskem logu (obč. Črni vrh) prebiva v dveh hišah 12 volilcev. Meseca februarja je lastnik teh hiš oznanil vseh 12 volilcev občinskemu predstojništvu v Črni vrh, da se jih vpiše v volilni imenik. To je storil z namenom, da se klerikalni župan ne bo mogel predrzniti izpustiti teh volilcev! Ali — zgodilo se je, česar se ni pričakovalo! Vseh 12 volilcev je bilo izpuščenih! Reklamiralo se jih je v dveh izvodih: Na občino in naravnost na c. kr. okrajno glavarstvo, in sicer vse skupaj, češ, c. kr. okrajno glavarstvo bode stvar uredilo sedaj, ko vodja tega c. kr. urada dobro ve, kakšne so razmere v Črnem vrhu in je tudi sam prepričan, da se je te volilce, ki stanujejo že po tri leta v teh hišah, namenoma izpustilo!

No — c. kr. glavarstvo je reklamacijo kratkomalo odbilo, češ, da se mora vsako reklamacijo posebej napraviti in vposlati. Dobro! Napravilo se je takoj 12 reklamacij z vsemi prilogami ter se jih je poslalo naravnost c. kr. okrajnemu glavarstvu. . . In c. kr. okrajno glavarstvo jih je zopet kratkomalo zavrnilo, češ, zato, ker bi se morale poslati na občino! Napravilo se je priziv na c. kr. deželno vladu, in — c. kr. deželna vlada je zavrnila priziv, češ, da so bile prvotne reklamacije **prepozno** vložene. . .

Človek mora strmeti!

I. Župan občine dobi vse volilce pred sebstavo imenika v roke! Ne vpiše jih, ker so socialni demokratje!

II. C. kr. glavarstvo je opozorjeno nato, ali zavrne dvakrat reklamacije, oz. 24 reklamacij — ker: 1. prvo reklamiranje ni vsako posebej napisano in poslano in 2. ker je drugo reklamiranje poslano naravnost na c. kr. okr. glavarstvo.

III. C. kr. deželna vlada pa odbije priziv zato, ker so od c. kr. okrajnega glavarstva od-

bite, oz. zavrnjene reklamacije bile — prepozno vložene!

Pri tem moramo konstatirati dvoje: če je c. kr. okrajno glavarstvo smatralo za protizakonito, da se je vse reklamacije naravnost njemu poslalo, zakaj tega ni povedalo? In če je vedelo pri drugi reklamaciji, da je rok potekel, zakaj ni tega označilo?

Mi si to takole predstavljamo: gospodje pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Logatcu so bili teh misli: najprvo jih odbijemo raditega, ker se je vse reklamacije skupno poslalo, drugič jih bomo, ker so jih k nam direktno poslali in tretjič jih bomo, ker so bile prepozno vložene. . . In tako tudi je!

Pravi 12 volilcev je ob volilno pravico. Gospod c. kr. okrajni glavar Kremenšek je nazora, da se je dalo volilno pravico zato, da socialni demokratje ne bodo volili. Mogoče pa se je hotel prikupiti vsemogočnim klerikalcem, da se ga spomnijo, češ. . . Bodi, kakor koli — 12 volilcev se je pripravilo ob težko priborjeno volilno pravico. 12 glasov se je odvzelo soc. dem. kandidatu Josipu Kopaču. Nekaj je to — ali, verujte, gospodje pri c. kr. okrajnem glavarstvu in pri c. kr. deželni vladi — kljub temu bode zmagal socialni demokrat! Teh 12 volilcev, pripravljenih ob glasovalno pravo, bode vzbudilo vse druge zavedne, da pojdejo še z večjo vmeno v boj! In po volitvah bomo še dalje govorili! . . .

Prav pa je, da se je gospod Kremenšek enkrat pokazal! Bomo saj vedeli, s kom imamo opravka! — Sodrugom v okraju Idrija—Logatec—Cerknica—Vrhniku kličemo pa: na delo, na vztrajno, energično delo, ter pozor na vse, kar bi nam moglo škodovati. Gori omenjeno pa bodi za vse navodilo.

V boj proti klerikalizmu **povsod!**

Liberalna slava v Logatcu.

V Logatcu, 29. aprila.

Strahovito so zarogovili liberalci ob sedanjih volitvah, za katere se začetkoma niso drznili niti imenovati kandidatov. Tudi v našem okraju je ravno tako, kakor je pisal Vaš poročevalec iz radovljiškega okraja. Ko so bile razpisane državnoborske volitve, ni bilo o liberalni kandidaturi ne sluha ne duha. Na logaško-idrijski mandat so popolnoma resignirali. Bili so dobrega prepričani, da ga imajo klerikalci že zaaranega in ko je bila razglašena socialno-demokratska kandidatura, so majali z maloštevilnimi glavami in pomilovali socialiste, ki imajo tako čuden pogum.

Ali socialni demokratje niso spali. Delali so leta in leta; ko je začela volilna agitacija, se je kmalu pokazalo, da ima socialna demokracija tukaj trdno podlago ter da je klerikalna pijanost zmage zelo nevarna. Shod je sledil shodu in kamorkoli je prišla socialna demokracija, povsod se jo je pozdravljalo z največjo simpatijo, povsod je imela uspeh. Tedaj so liberalci, ki že davno ne poznajo dežele, ker ne znajo nič drugega, kakor prepirati se v Ljubljani o smešnih malenkostih, odprli svoje zaspane oči in začudeni so gledali okoli: «Kaj se ni vse klerikalno? Deset let se nismo ganili — pa vendar se ni klerikalni zmaj pogoltnil vsega? Da

so bili socialni demokratje osvojevalnemu pohodu klerikalizma na poti, tega niso vedeli. Saj so bili slepi za vse, kar se godi po deželi. In ko so videli, da je na Notranjskem še dosti ljudstva, ki ne trobi v klerikalni rog, se jim je zazdelo, da morajo biti to liberalci. Pa so napisali nekoliko pisem, in naenkrat je bil Gruden kandidat.

Tako bi bilo seveda tej gospodi vedno vseč. Drugi naj bi delali, kadar je čas žetve, bi se pa prikazali, pa bi pobrali pridelek.

Mislili so, da pojde tudi v Logatec tako. Od kar je Gruden liberalni kandidat, nas neprenehoma obiskujejo oni, ki se niso nikoli zmenili za nas. Stari ljudje se že ne spominjajo, kdaj je bil liberalen shod v Logatcu. In ga tudi letos ne bi bilo, da niso volitve.

Tako pa so nas včeraj zopet počastili in hoteli so prirediti velikansko slavnost. Ves teden je pel liberalni boben po Logatcu. «Bum! Bum!» je donelo gorinčol in naznanjalo se je velikanske dogodke. Odlični gostje so imeli priti, liberalizem je imel zmagati kar pred 14. majem. Zvečer so si gospodje, ako imajo še zdrave oči, lahko rekli, da je bila cela reč zelo klaverna, zelo smešna in da ne more ostati izza nje nič drugega, kakov moralčen maček.

Komedijo so začeli že na kolodvoru. Mislili so, da bode ves Logatec čakal visoko gospodo, ki je imela priti in da bode vse zijalo, kakor da bi se pripeljal kitajski cesar. Pa kaj je bilo? S poštnim vlakom se je pripeljal velemožni župan in program ljubljanski, Ivan Hribar, spremljal ga je kot adjutant nekdanji mladi, sedaj vseskozi liberalni dr. Novak. Tri odlične gospice so se preoblekle v narodno nošo, vzele so peče na glave, gospodična Dimnikova pa šopek cvetic v roke, in okrog njih je bilo do 25 liberalnih stebrov. To je pozdravilo njega velemožnost, nekaj nedoraslih radovednežev je pa gledalo, kaj se godi! Gospod Hribar je dobil šopek in nagovor, in potem so šli v Riharjevo gostilno na shod.

Tukaj se je zbralo do 150 ljudi. Ves tamtam jih ni zgnal več skupaj, čeravno so jih mobilizirali iz vseh fara. Med njimi so bili še tiskarnar Dragotin Hribar iz Ljubljane, jurist Tavzes in notar Pegan iz Idrije, pa hrabri političar in kandidat Gruden. Med poslušalci pa je bila večina neliberalcev.

Shod je otvoril idrijski notar Pegan. Potem je govoril blizu pol ure župan Hribar. Kakor je pripovedoval Šustersič v Unionu v Ljubljani, da bosta sedela Kregar in Gostinčar poleg njega, tako je zatrdil Hribar pri nas, da bode sedel on poleg Grudna — se pravi, je dodal, ako bodeta izvoljena. Videli smo, da je Hribar z obljubami kaj radodaren. Kmetom poskrbi posojilo, vsem državljanom penzijo in bogvedi kaj še. Ampak volilci morajo biti potrpežljivi, je previdno dodal. No, potrpežljivi smo lahko tudi brez Grudna.

Potem je govoril dr. Novak, drobil je fraze o nenasitni farski bisagi, ki jih zna že vsaki volilec davno na izust.

Tedaj je vprašal sodrug Kopač, ki je dobil vabilo na shod, ali se mu da besedo. Notar Pegan je pa junško odbrusil, da je danes shod «narodno-naprednih» volilcev, da ne dobi noben neliberalci besede.

Sodrugi in somišljeniki, spominjajte se volilnega sklada!

In tedaj je govoril Dragotin Hribar. Kar je ta mož povedal, je bilo tako žalostno, da se je smilil ljudem. Bogatin in revež sta lahko dobra prijatelja. Revež naj privoščiti bogatino, kar ima, bogatin pa bodi mehkega srca! Ne vemo, ali so ljubljanski delavci morda tako potrpežljivi, da se jih lahko pita s takimi frazami. Pri nas naj gospod Dragotin ne poskuša svoje sreče s tako modrostjo. Če bi se tako dalo rešiti socialno vprašanje, bi bilo že davno rešeno. Ali na tisto lepo »ljubezen do bližnjega« se dandanes ne zanaša več noben delavec.

Sodrug Kopač je še enkrat vprašal predsednika, ako dobi besedo samo za kratko izjavo. Ali korajžni gospodje se niso upali slišati niti ene nasprotniške besede. Sodrug Kopač pa jim je na glas povedal: Povabljen sem bil na Vaš shod. Pet govornikov imate tukaj in vendar se mi ne upate dati besede. Tako je Vaše liberalstvo! Bojite se, da bi ljudstvo utegnulo slišati resnico! — To jim je zabrusil, pa je odšel.

Pod vtiskom teh besed je bil shod, ko je začel govoriti liberalni kandidat Gruden. Dotlej je mož malo dremal. Menda smatra tudi državni zbor za spalnico. Nemilo se je zganil, potegnil je košček papirja iz žepa, v petih minutih je prečital svoj »govor« in glorijske je bil konec. Pa modri Tavzes se je nekoliko zaganjal v socialne demokrate in potem so glasovali. Trideset rok se je vzdignilo za Grudna. Pa rajši niso steli, ampak zaključili so shod, ki ne pomeni za nje nič drugega, kakor fiasco, ki bode definitivno zapečaten dne 14. maja. Zavedni volilci razumejo, da nima Grudnova kandidatura drugega namena, nego oteščati socialno-demokratsko zmago. Na ta led se ne bodo dali speljati.

Pismo iz Galicije.

V Krakovu, koncem aprila.

Splošna in enaka volilna pravica ni menda nikjer v celi Avstriji izzvala tako živahnega volilnega gibanja kakor pri nas. Morda se Vam bo to zdelo neverjetno. Pa je vendar resnično, kakor je resnično, da je Galiciji vsled vsemočnosti naše šlahte (plemstva) ne le gospodarsko, ampak tudi politično najbolj zanemarjena dežela. In upravljanje zaradi tega je sedaj najbolj oživel. Saj veste, kadar vroča voda vrže z lonca pokrov, prekipi, kadar je odstranjen tlak, pojavijo se vse latentne moči in bruhejo z vso silo in na vse strani. Kakor v Rusiji, planile so tudi pri nas široke, doslej politično brezpravne mase, z nebrzdanim veseljem na podeljene jim svoboščine in politične pravice.

Stranke se pojavljajo vsak dan nove, nekatere le za eno odteno (nuanco), razlikujoče se od že obstoječih; kandidati pa rastejo kakor gobe iz tal. Pojavljajo se v političnem življenju osebe in imena, katerih prej nismo nikjer videli in o katerih nismo nikdar slišali. Kako tudi, ko je za ves naš poljski narod politično mislila, govorila in delala šlahta! Doslej imamo že menda deset strank, za vsak mandat pa po več kandidatov. V chrzanovskem okraju se jih ponuja za en sam mandat kar sedemnajst. Ker imajo torej volilci tak izbor, in bi se jim bilo sicer težko odločiti za tega ali onega kandidata, pomagajo si na ta način, da se v posameznih okrajih konstituirajo takozvani »przedwyborczy komitety«, (predvolitveni odbori), ki izdajajo javne pozive, da naj se vsakdo, ki se misli za ta ali oni mandat potegovati, na določeni dan pride predstaviti zbranim volilcem. Kakšni govorniki boji pri tem nastanejo, si lahko mislite. Tak shod traja včasih 4—5 ur.

Ali dasi se pojavlja toliko novih strank in oseb, bo poljska politika tudi v prihodnjem državnem zboru bolj konservativna nego napredna, bolj aristokratska nego demokratska. Vse meščanske stranke so namreč edine v tem, da mora galicijska državnozborna delegacija tvoriti eno samo skupino, in vsi meščanski kandidati poudarjajo in se zavezujejo, da bodo v slučaju izvolitve vstopili v »Kolo polskie« žalostnega spomina. Istotako so pa tudi vsi složni in edini v boju proti socialistom. Poljska socialna demokratska stranka (Polska Partya socjalno demokratyczna) je postavila doslej svoje kandidate v 30 okrajih. V kolikih zmaga, je težko proročevati, toliko pa je gotovo, da bo imel sodr. Daszyński, doslej edini poljski socialno-demokratski poslanec, v prihodnjem parlamentu več tovarišev iz Galicije. Tudi rusinski sodrugi v vstojnem delu Galicije kandidirajo v mnogih okrajih in so v ljutem boju z rusinskimi meščanskimi strankami, ki so si tudi hudo v laseh: staroruska, ali moskalofilska stranka, mladoruska, ali ukrajinci in radikali si kar preotimljejo mandate. Poljski in rusinski socialisti se seveda med seboj podpirajo. — Zanimivo je opazovati žide, ki so tudi že razdvojeni na meščansko in socialistično strujo. In pri obeh je videti isti pojav, eni so se začeli smatrati za poseben narod in nečejo o asimilaciji nič več

vedeti, drugi se pa družijo Poljakom ali Rusinom. Meščanska židovska struja torej razpade na nacionalne žide ali zioniste, ki tvorijo posebno stranko in pa na žide, ki so pristaši raznih poljskih odn. rusinskih meščanskih strank. Socialisti židovski pa pripadajo deloma poljski socialno-demokratski stranki, deloma tvorijo od leta 1905 svojo lastno židovsko stranko, ki je seveda tudi del skupne avstrijske internacionalne socialno-demokratske stranke. O posameznih strankah in kandidatih drugipot natančneje.

Politični odsevi.

Cesarjevo pismo. Cesar je ob svojem odhodu naslovil na grofa Coudenhova pismo, v katerem se zahvaljuje obema narodnostima za izraze lojalne udanosti, ki jih je bil tekom svojega štirinajst dnevnega praškega bivanja deležen. Ob koncu pravi: Z izvedbo državljanske enakosti na polju volilnega prava se je ob vspešnem sodelovanju moje, iz zastopnikov različnih narodnosti sestojee vlade, začelo mnogo obetajoče delo izenačenja narodnih nasprotij, ki ga je treba z vso močjo nadaljevati in preko vseh ovir dokončati. Moja najtoplejša želja je, da bi bil priča razpada tega židovja, ki loči narode in moti polni razvoj njih naravnih sil in državne moči. V največjo srečo bi si štel, če bi občutil veselje narodnega miru, zatem ko sem čutil vse trpljenje narodnih bojev. — Zdi se nam, da bode našla blaga želja starega cesarja gluha ušesa tam, kamor je bila namenjena. Če se bode v Avstriji rešilo narodno vprašanje, bode to zasluga mednarodne socialne demokracije, ki jo je v svoji politični organizaciji že zadovoljivo rešila. In kakor s svojimi požrtvovalnimi nazori za demokratizacijo države, tako bode tudi s svojo inicijativo pri reševanju narodnega vprašanja pokazala, da je edini državno vzdržujoč element v Avstriji.

Hrvaške zahteve. Na shodu zaupnikov napredne stranke je bila sprejeta resolucija, ki terja od hrvaško-srbske koalicije, da izkoristi dani moment in formulira v zmislu reške resolucije, konkretne zahteve. Ogrski vodilni krogi ne vpoštevajo principa enakopravnosti in interpretirajo nagodbo še vedno v našo škodo. Napredna stranka zahteva za skupne institucije, zlasti za hrvaško ministristvo, vodstvo v duhu novega kurza. — Podobno resolucijo je sprejel zagrebški klub hrvaške stranke prava.

Zakon o štrajkih v Bernu. Veliki svet bernskega kantona je sprejel zakonsko predlogo o štrajkih; novi zakon ima vzlic hinavski krinki značaj izjemnega zakona proti delavstvu v varstvo kapitalistov. Zakon določa ustanovitev posredovalnih uradov, ki na zahtevo obeh strank izrekajo obvezne razsodbe. S socialno-demokratske strani se je stavila zahteva, da bodi vsakdo prisiljen poskusiti mirno poravnavo, takisto vpoštevaje kolektivne delavske pogodbe v zakonu, toda oboje je bilo odklonjeno. Sestava posredovalnih uradov se je prepustila izvrševalnim organom. — Zakon določa 1 do 100 frankov globe, v hujših slučajih 1 do 60 dni zapora, če kdo stavkokaze dejansko, ali pa z grožnjami in žalitvami odvrta od dela. Hinavščina tiči v tem, da se je v maskiranje izjemnega značaja sprejela tudi obratna določba za odvrtačenje štrajkujočih. Novi zakon izroča policiji veliko moč; tako n. pr. sme shode štrajkujočih razpustiti, njih sprevode prepovedati i. t. d. Proti zakonu je razen socialnih demokratov glasovalo tudi nekaj meščanskih liberalcev in konservativcev.

Na vojaško-medicinski akademiji v Peterburgu se je vršila ob navzočnosti vojnega ministra konferenca, ki je sklenila revidirati zadevo 39 relegiranih dijakov, nakar je ravnatelj Danilevskij odstopil.

Mučenje političnih »zločincev« v Rusiji. Dumske debate o mučenju političnih »zločincev« so spravile na dan stvari, ki se dajo kvečjemu primerjati s strašnimi represalijami, s katerimi so vladni organi zatirali tisto mirno socialistično propagando, ko je policija vteknila v večletno ječo ljudi, ki so imeli kako, po policiji prepovedano, brošurico. Komisija je dognala, da sta dala guverner in prokurator v Rigi tajni policiji pravico, da usmrti ljudi brez vsakega zaslišanja in rednega postopanja. Hujše kršitve zakonov si niti fantazija izmisliti ne more, kakor jo je odkrila dumska komisija in katero je celo vlada morala priznati.

Domače stvari.

Narodno vprašanje v praksi. Besedo narod, narodnost, ljudstvo, imajo naši patentirani narodnjaki vsaj desetkrat na dan v ustih, in gotovo devetkrat jo izpregovore blasfemično. Kakor jim pa predstavljati ti besedi sicer le nekeke abstraktne pojme, so vendar v vsakem konkretnem slučaju, ki se njih samih tiče, presneto praktični. Dokaz: »Slovenec« poroča v svoji številki z dne 24. t. m. z očitnim veseljem, da si zgradi »katalistično tiskovno društvo« ponosno trinadstropno poslopje ter omenja izrečno, da se je stavbo oddalo firmi g. Tönnies. Tudi klerikalni kandidat Kregar si zida na Poljanah hišo, prav čedno in obsirno poslopje; tudi on je izročil stavbo firmi Tönnies. Njegov liberalni protikandidat župan Ivan

Hribar Vseslovanski, ima na Dunajski cesti lep dom, po ljubljanskih skromnejših pojmi: palačo. In tudi njemu jo je postavila firma g. Tönnies. Ta firma je pa, krizajte se vsi pravoverni Slovenci, nemška, trdo nemška! In isti »Slovenec« jo je pred časom Hribarju očital! Razumi, kdor more, te narodnjake, te absolutne narodnjake, kakor se tudi nazivajo nekateri! Nam seveda, ki smo že davno izpregledali vse sleparstvo, ki se ga uganja s tako vzvišenimi pojmi, kakor so narod, narodnost, ljudstvo, je vse jasno, in se nam vsak tak slučaj, kadar nam pride pred oči, do duše zgabi. Proti firmi g. Tönnies, ki slovi za pošteno, solidno, nimamo kajpada nič, in tudi nikomur ne očitamo, če odda kako delo tej firmi. Saj je vendar čisto naravno, da si vsak poišče zanesljivega, in kolikor mogoče cenega podjetnika. Ampak ono narodnjako hinavstvo smo hoteli pribiti, ki se tolikrat zgraža nad našim internacionalizmom, dasi prav dobro ve, da je le ekonomičnega značaja. Kdor pa ne ve, naj se pa pouči in naj ne blebete brezmiselnost, ker mu narekujejo drugi, ki vedoma lažejo. Narodnjaki kapitalist prav dobro ve, kaj hoče doseči, kadar apelira bodisi sam ali pa indirektno po drugih, na narodni čut svojih delavcev. Oni naj bi mu menda iz samega narodnega navdušenja delali ceneje in pod neugodnejšimi pogoji kakor sicer. Ne pomnimo pa, da bi se bilo zgodilo kdaj narobe, da bi bil kapitalist ponudil delavcem večjo plačo, osemurno delo in druge ugodnosti samo zato ker je žnjimi istega rodu. Takega čudaka se ni videl svet. O da, prav lepo je njihova narodna trobojnica, ki jo delavcu tolikokrat ponujajo mesto kruha, njihov žep je pa prav umazano — internacionalno pobarvan! Župan Hribar ima baje na svoji hiši tudi precejšnje hipotečno posojilo, ki mu ga je dala — Kranjska hranilnica! Neštevilinokrat so nam že deklamirali narodnjaki, kaj je ljubljanskemu Nemstvu Kranjska hranilnica — a njih kandidat išče pri njih pomoči, in jo tudi dobi! Grozno! Majka Slavija, zagrne si obraz, ti poštene slovenski delavec si pa zapomni in zabrusi to stvar vsakomur v obraz, kdor bi te zopet hotel pitati s svojim narodnjastvom.

Politični pogum liberalcev je nenadkriljiv! Med vprašanji, ki jih bode moral rešiti prihodnji državni zbor in s katerimi zbadajo klerikalci, je tudi reforma zakona v tem zmislu, da se dovoli ločenim zakoncem novo poroko. Za tisoč in tisoč ljudi je stvar velikega pomena, vera pa ne more izgubiti ničesar, ako se dovoli zakon ljudem, ki nimajo danes drugega izhoda, kakor konkubinat. Klerikalci agitirajo z vsem jezuitizmom, kar ga imajo, proti tej reformi. A naši liberalci? Ljubljanski gospod Program molči kakor grobl. Ako se izreče proti reformi, se mora bati naprednjakov; ako za njo, ga mora biti strah pred nazadnjaki. Torej — molk. Stajerski Roš ima na vsa vprašanja sploh samo en odgovor: Sem Slovenec, katoličan, kmet. Tržaški Program posnema ljubljanskega; ker kandidira z dovoljenjem škofa Nagla, mora braniti »verske svetinje«. Ostanajo še goriski naprednjaki. V njih imenu pravi Gabrščková »Soča« modro: »Kaj bi storili naše stranke poslanci, ako bi prišla v parlamentu v razpravo razporeka? Sešel bi se zbor zaupnikov in kakor bita odločil o tem važnem vprašanju, tako bi morali poslanci glasovati«. Ljudje božji! Kaj se pa skrivate? Vaši kandidati hočejo biti izvoljeni, torej morajo vendar imeti program, in tega je treba razložiti ljudstvu. Kakšno je vaše in vaših kandidatov stališče v tem vprašanju, to morajo volilci vedeti pred volitvami. Ako pa sami ne veste, kaj hočete, kako mislite potem zastopati volilce?

Liberalni agitator Cham je snoval nekoč drustvo za nižje sloje. Takrat je vpraševal s svojim jetičnim patosom, zakaj niso socialni demokratje v Ljubljani ustanovili »svobodne šole«. Gospodu Chamu to sicer ni bilo prav nič mar. Ampak če se res tako zanima za svobodno šolo, ima sedaj bližjo adreso. Vprašaj gospoda Ivana Hribarja svojega političnega šefa — ne, zakaj ni ustanovil svobodne šole v Ljubljani! — ampak le, kakšno stališče zavzema napram njej on, Program, predsednik izvrševalnega odbora narodnonapredne stranke in kandidat za Šuštersičev klub. Marsikdo je že vprašal, ali odgovora ni mogel izpumpati iz gospoda Slovana. Morda ima gospod Cham, specialist za svobodo šole, kaj več sreče.

Novodobarji, ki so ustanovili »Gospodarsko stranko«, da bi uničili liberalizem, agitirajo sedaj za liberalnega kandidata na vse kriptlje. Temu se pravi v politiki »doslednost«. Voditelji gospodarske stranke pač ne vedo, kaj pravzaprav hočejo. Dolgo časa je bilo njih geslo: »Liberalne zmage se mora preprečiti za vsako ceno, četudi prodre na celi črti klerikalizem.« Socialistom so včasih obljubovali, da bodo podpirali njih kandidate. Tudi samostojno so hoteli nastopiti. Ko je prišla prvokrat vest o Hribarjevi kandidaturi v javnost, je pisala »Nova Doba«: »Predsednik je izvrševalnega odbora liberalne stranke. To je za nas merodajno.« In končno so vendar priveslali svoj čolnček v Hribarjevo luko. No, iskali so program, pa so ga našli. Po končanih volitvah postane »Nova Doba« lahko Hribarjevo glasilo; »Nova Doba« bo rešena, Hribar pa bo imel svoj list.

Staro pesem je pel v Logatcu gospod Dragotin Hribar, tiskarnar in fabrikant v Ljubljani: Slogo med kapitalisti in delavci. Revež naj pri-

vošči bogatašu, kar si je pridobil s poštenim delom, bogataše pa naj se pouči, da naj bodo mehkega srca. Nihče ne dvomi, da je gospodu fabrikantu taka sloga všeč, saj nese kapitalistu. Ali kaj ima od nje delavec, utegnejo povedati dekleta v Hribarjevi fabriki. Da si nabere bogataš preroženje z delom, to tudi verjamemo, ampak — z delom drugih, je treba dodati Hribarjevemu beseda. Čudno je, da je gospod Dragotin Hribar tiskarnar, pa ne pop. Na prižnici bi se mu taki nauki kaj lepo podali. To modrost, ki jo hodi raztresat po Logatcu, smo brali že v encikliki »Rerum novarum« pokojnega Leona XIII. Njegovi nauki niso bogatinom omeščali srca, pa jih tudi Hribarjevi ne bodo. Svetujemo mu pa tole: Naj vpelje za dekleta v svoji tovarni vsaj 2 kroni minimalne plače pa bomo govorili dalje o mehkem srcu.

Za drja Benkoviča se »Rdeči Prapor« splošno prav malo zmeni. Ali mož bi rad povsod videl tiskano svoje ime. To manjše se najde večkrat pri mladih ljudeh. In ker ni tako, kakor bi sedanjí klerikalec Benkovič rad, si sam izmišlja, da pišemo o njem v vsaki številki, pa pripoveduje to čitateljem »Posavske straže«. Pravi, da ga v vsaki številki imenujemo demagoga in potem tolmači to besedo. A kako? »Demagog je človek, ki gre med ljudstvo, z ljudstvom občuje, ga poučuje i. t. d.« Ej, doktore! Nkar si ne dejajte takega izpričevala! Tak ignorant pa vendarle niste. Demagog, domine, je človek, ki ustreza ljudstvu brez ozira na svoje prepričanje, le da bi se mu prikupil. Demagog pritrjuje: »Križajmo ga!« ako kriči množica: križaj ga! Demagog ne pove nikoli množici svojega mnenja, ampak vedno najprej vpraša, kaj misli množica, da govori potem, kar rada sliši. Demagog ne poučuje ljudstvo, ampak se približuje njegovim instinktom. Demagog ne ljubi ljudstvo, ampak ga izrablja v svoje namene. Torej nekoliko bolj pravilno z interpretacijami, veleučeni doktore!

Velika nesreča se je zgodila v petek v Gorici ob poti proti šoškem mostu. Tam se koplje pesek in grušč. Rečenega dne, ko so delavci bili pri delu, se je ob pol 3. popoldne udrla cela stena ter je zasula 8 delavcev. Trije so bili do polovice zasuti in se jih je razmeroma kmalu rešilo izpod kamenja, drugih pet pa je bilo popolnoma zasutih in je bilo treba šele podpirati steno, preden se je moglo trupla spraviti na dan. Ubilo je Štefana Terčiča, 52 letnega iz Šempasa, Andreja Lasiča, 58 letnega iz Vrtojbe, Josipa Blažiča 22 letnega iz Kromberga, Romita Onofrija, 17 letnega iz Italije, ter Andreja Medveščka iz Podturna. Zadnjega so spravili šele drugi dan izpod kamenja. Težko ranjen je bil oče Josipa Blažiča, ki so mu v bolnici odrezali nogo, lahko pa Mibaele Stelazzi iz Italije in Ivan Vizintin iz Gorice. Na mestu nesreče, kamor so prihiteli žene z otroci, so se odigravali obupni prizori. V nedeljo je bil pogreb ponesrečencev, katerega se je udeležil župan z obč. svetovalci, vodja okrajnega glavarstva, sodni predsednik, državni pravdnik in velika množica. Ljudstvo je silno razburjeno ter pripisuje nesrečno pomankljivemu varstvu in nadzorstvu.

Shodi tržaških narodnjakov so časi zelo tragični in izpeljani po vseh pravilih dramatične tehnike. Časih pa zapleše komika na teh shodih, da bi jih bil dunajski Girardi lahko vesel. Po zadnjem tipu je bil ustrojen shod v Rojanu. Na njem je dr. Rybář slovesno sprejel tudi delavstvo v »svoj narod«; toda ker je duri premalo odprl, ni mogla politična zastopnica delavskega razreda, socialno-demokratska stranka noter, vsled česar bo Rybářev narod ostal brez delavstva. Če bi imelo slovensko delavstvo ribje možgane, kakor si misli Rybář, potem pa bi šlo nemara tržaškim ribarjem na trnek. — Na rojanskem shodu so bile izgovorjene imenitne besede, da so socialni demokrati vzeli iz raznih programov, »kar imajo dobrega«. Ne tajimo, da bi se dalo n. pr. iz tržaškega Programa kaj dobrega pobrati, toda kaj bi bilo potem s tržaškimi narodnjaki, ko jim je že sedaj tako slabo. — Dr. Rybář je na shodu odkril, da socialni demokrati na Nemškem zmerjajo kmete s prijavkami, ki živijo draže, kakšni pa so ti »kmetje« Rybářevi, ki se mu smilijo v srce? Plemiški graščaki so, ki so v 19. veku na nečeden način ukrali mladim kmetovalcem njih rodno zemljo, da je bila celo pruska vlada (Hardenberg i. dr.) ponovno prisiljena, nastopiti proti njim. Iz kmetov so napravili pruski junkerji delavsko paro, ki s svojim potom gnoji danes tujo zemljo. Odirajo jih še sedaj ti junaki na svojih prostranih veleposelstvih, kakor odirajo s svojo carinsko politiko konsumente s tem, da draže meso in kruh čez vse mere. — Narodnjaki zastopajo vse sloje. Tudi nečajo razrednega nasprotja in boja. V tej zadnji točki smo se enkrat z narodnjaki srečali: tudi mi nečemo razrednega boja. Vemo pa, da v sedanjem družabnem redu je razredni boj in bo razredni boj. Dokler bo vladal v človeški družbi sedanjí gospodarski red, ki seka vso družbo na dvoje: na kapitaliste in na delavce, toliko časa ni misliti na prenehanje razrednih bojev. Šele s prihodom socialističnega reda, po katerem bodo delavci ob enem posestniki produkcijskih sredstev, posestniki hkrati delavci, tedaj šele se poslove razredni boji od človeštva, in za tem ciljem treba stremiti. Vprašanje za vsako politično stranko je: ali stoji v slu-

žbi dela, ali v službi kapitala. Tertium non datur! Dvema gospodoma se ne dá služiti. Če pa daje narodnjak Rybář delavcem za vzgled potrpežljive zobe v mašini, pozablja v svojem kapitalističnem ultramaterijalizmu, da so tudi delavci ljudje, čuteči in misleči, in če jih kapitalizem stiska, kričé, četudi ta godba kapitalističnim ušesom ni prijetna.

Dopisi.

Iz Poljčan. Danes, 28. aprila, sta se vršila dva shoda, kakor že naznanjeno, in sicer ob 10. uri zjutraj v Grobelnem in v Poljčanah ob 4. uri popoldan; oba shoda sta bila dobro obiskana, zlasti oni v Poljčanah, kjer se je zbralo okoli 200 ljudi; na obeh shodih je predsedoval sodrug Alfred Pičiniu. V Grobelnem je sodrug Vidmar v 1. in polurnem govoru očrtal naš socialno-demokratski program, kateremu je vse pritrjevalo; za besedo se ni oglasil nihče. Po kratkem govoru sodruga Pičinina je bila kandidatura sodr. Vidmarja z velikim navdušenjem enoglasno sprejeta. Neki klerikalec, ki se je nato oglasil k besedi in obžaloval sprejem Vidmarjeve kandidature, je vsled prevelikega hrupa moral umolkneti; nato je predsednik zaključil shod, in živio-klici na kandidata Vidmarja so zadoneli po dverani. — Popoldan ob 4 uri se je vršil shod v Poljčanah. Sodruga Vidmarja 1. in četrtini govor je žel vsestransko odobravanje. Navzočih je bilo tudi nekaj klerikalcev, vzlic temu se je shod vršil jako mirno in dostojno; kandidatura sodruga Vidmarja je bila tudi tukaj z velikim navdušenjem in živio-klici na našega kandidata enoglasno sprejeta.

Socialni pregled.

Klesarji, pozor! Zaradi plačilnega gibanja klesarjev je nabrežinski trg zaprt. Tovariši, izogibajte se Nabrežine!

Strokovni pregled.

Vabilo. Ker se občni zbor pomočniškega zbora in pomočniške bolniške blagajne zadruge kav. gosl. etc. v Ljubljani, dne 11. aprila 1907 vsled prepičle udeležbe ni mogel vršiti, sklicuje se s tem nov občni zbor na dan 2. maja 1907 ob 4. uri popoldne v hotel »Ilirija« z istim dnevnim redom, in sicer: A. I. nagovor načelnikov. II. volitev načelnika, ozir. njega namestnika in štirih odbornikov v pomočniški zbor. III. volitev treh odbornikov v zadrugi zbor. IV. enega odbornika in dveh namestnikov v razsodišče. V. volitev štirih odbornikov in 2 namestnikov za pomočniško bolniško blagajno. VI. volitev 2 odbornikov in dveh namestnikov v nadzorni odbor. VII. raznoterosti. B. I. Poročilo v računskem zaključku pomoč. bol. blagajne za l. 1906, II. raznoterosti.

Odbor.

Shodi.

Trgovski uslužbenci so imeli v soboto, 27. t. m., v salonu Perlesove restavracije shod. Na glasove teh trpinov računajo nasprotniki zaradi gospodarske odvisnosti, ki je za nje veliko večja nego za obrtne in industrijalne delavce. Denarni magnatje smatrajo hlapca za človeka, ki sploh ne bi smel imeti lastnega mnenja. V začetku volilno-pravnega gibanja so bili ogorčeni, ker jim ni šlo v glavo, kako naj bi imel hlapec ravnotako glas kakor gospod. Sedaj, ko ima hlapec res ravnotako glas kakor gospodar, jim ne gre v glavo, kako bi mogel hlapec drugače voliti, nego oni. Hlapec! To je za nje bitje, ki sploh ne steje v socialnem organizmu. Izginilo je sicer suženjstvo po imenu, ali hlapec bi moral biti po mnenju veljakov le suženj brez volje, brez mnenja, brez prepričanja. Z glasovi teh sužnjevi bi radi povečali število svojih glasov. Sobotni shod je pokazal, da se računi buržoaznih gospodov ne bodo popolnoma vjemali. Tudi med temi trpinji se je jelo dani. Tudi oni izpovedajo, da so interesi gospode drugačni od njihovih in da ne morejo pričakovati izboljšanja svojega resnično žalostnega položaja od dobre volje in milega srca kapitalistov. Bilo je grdo vreme v soboto, tako da človek ne bi bil izpodil psa na cesto. Kljub temu se je zbralo do 60 trgovskih slug in hlapcev, ki so z živim zanimanjem poslušali poljudna izvajanja sodruga Kristana A. Socialno-demokratske ideje niso nove tem izkoriščanim delavcem; le pravega izraza za nje ne najdejo sami. Ali če se jim jih razloži, je ravnotako, kakor da bi se jim povedalo nekaj, kar so že davno sami čutili in mislili. Pogostoma je spontano pritrjevanje pretrgalo poročevalcu govor in ko je končal, je zašumelo odobravanje po salonu kakor od ogromne množice. Dne 14. maja bo tudi ta delavski sloj pokazal, da se zaveda svojih pravic in da izpovedava pot, ki vodi do rešitve.

Najnovejše vesti.

Župana imamo! V snočni seji občinskega sveta je bil izvoljen s 26 od 28 oddanih glasov I. v. Hribar ljubljanskim županom. Po ogovoru Bleiweisa, ki je odmočil litanije Hribarjevih zaslug, je Hribar ginjen — kakor je dejal — izvolitev sprejel. Nato je bil podžupanom izvoljen Bleiweis, kojega glavna zasluga po Hribarjevih besedah je, da že »32 let v občinskem svetu sedi«. — Na galeriji, kjer so se zbrali zvečine Hribarjevi uslužbenci, tudi ni manjkalo aplavza. — V snočni seji so se izvršile volitve v posamezne odseke.

Ljubljanski mizarji so sklenili praznovati prvi majnik splošno.

Reka, 30. aprila. V Malih Dražicah na hrvaških tleh je nastal ponoči požar v nekem hlevu, ki se je hitro razširil ter uničil 12 hiš in 6 hlevov. Mnogo živine je zgorelo, več oseb je ranjenih. 200 ljudi je ostalo brez strehe in brez vsega.

Dunaj, 30. aprila. Železniški minister Derschatta je sprejel deputacijo uradnikov drž. železnice, katerim je bilo obljubljeno zvišanje stanarine v enaki višini, kakor se je drž. uradnikom zvišalo aktivitetne doklade. Minister je najprvo hotel, da bi dobila dotično naredbo najprvo nanovo ustanovljena personalna komisija, ki pa bode voljena šele 27. maja. Deputacija je prosila ministra, naj naroči, da se izplača že sedaj zvišano stanarino. Minister je izjavil, da izda v najkrajšem času naredbo, s katero se izvrši to. Regulacija drugih uradniških dohodkov pa je pridržana posvetovanju personalne komisije.

Berolin, 30. aprila. Predsedniki klubov so sklenili, da pride danes zunanji proračun na dnevni red. Penzijski zakon naj se še sprejme, načrt o zaljenju veličanstva naj se reši v prvem branju in pred binkosti naj se odgodi državni zbor.

Berolin, 30. aprila. Pri razpravi o poštnem proračunu pravi drž. tajnik Kraetke proti soc. demokratu Singerrju, da koalicijska svoboda uradnikov ne more segati tako daleč, da bi nastala »stranska vlada«. Paziti se mora, da organizacije in časopisi ne izpodkopljujejo discipline, zaupanja in spoštovanja. — Poljak Chlapowski pravi, da je pruska politika proti Poljakom prosta, nedostojna, uničevalna politika. Podpredsednik Kampf ga pokliče na red.

Berolin, 1. maja. Državni zbor je razpravljal proračun kancelarstva. O zunanji politiki so govorili Hertling (centrum), Winkler (konservat.), Bassermann. Kancelar Bülow je govoril o laski konferenci; Nemčija ne najde formule, ki bi mogla vpoštevati vse geografske, gospodarske, vojaške in politične razlike držav. Tudi druge vlade niso bile srečnejše.

Rim, 30. aprila. Minister Aerenthal se sestane koncem maja s Tiltonijem v Benetkah. Izza sestanka v Rapollu, potovanja italijanskega kralja na Grško, sestanka v Gaeti se pripisuje temu sestanku veliko politično važnost.

Pariz, 30. aprila. Včeraj je bilo 11 protestnih shodov proti aretaciji članov delavske borze. Vsi govorniki so vabili delavce, naj praznujejo prvi majnik ter naj demonstrirajo za osemurni delavnik in za nedeljski počitek.

Pariz, 1. maja. Včeraj je bil na predsednika gvanemalske republike Estrada Cabrera izvršen atentat z bombo. Predsedniku se ni zgodilo nič. General Orelana je bil ranjen, kočjaž pa ubit.

Pariz, 30. aprila. Generalnega tajnika organizacije živitnih delavcev, Bousqueta, in člana delavske konfederacije, Levyja in Delahage, so zaprli zaradi govorov na shodu.

Pariz, 30. aprila. Vojni minister Picquart je izjavil sotrudniku »Matina«, da se ustavlja protimilitaristična agitacija ob vratih vojašnic. Navesti se ne more niti enega slučaja pomankanja discipline ali upora.

Pariz, 30. aprila. Stavka kavarniskih natakarjev bode trajala, dokler ne priznajo lastniki kavarn organizacije.

Pariz, 30. aprila. Ministrski svet je sklenil, odpustiti pet poštnih uradnikov zaradi organizacije.

Bruselj, 30. aprila. V rovu Angleur pri Liežu je bilo 20 delavcev, ko je naenkrat udrla voda. Dva sta se rešila, za druge se je bati, da so izgubljeni.

Peterburg, 1. maja. Duma je sprejela zakon o rekrutih s 193 proti 123 glasom. Sprejet je predlog, da se odpravi vojna sodišča.

Mako, 30. aprila. Poljedelski delavci so izrekli posestnikom, da odpovedo delavne ugovore, na katere jih je prisilil samo skrajno težavni položaj. Zahtevajo 34 odstotkov zvišanja mezde.

Novi Jork, 30. aprila. Pri Pittsburgu je od petka sedem rudarjev zakopanih v rovu. Včeraj so dajali še nekateri znamenja življenja. Jama je preplavljena z vodo tako, da se ne more blizu. Zrak, ki ga dihaajo, je najbrž zastrupljen.

Havana, 30. aprila. 12.000 stavkujočim iz tobačnih tovarn trusta se je pridružilo 8000 delavcev iz drugih tovarn za smotke. Vsa tobačna industrija je ustavljena.

Sodrug, somišljeniki! Zahajajte le v
kavarne in brivnice, kjer je na razpolago Vaše
glasilo. Agitujte „**Rdeči Prapor**“!
povsod za

Organizacijam in delavskim čitalnicam, pos. sodrugom

ki se zanimajo za največjo av-
strijsko žensko organizacijo to-
bačnih delavk in delavcev, se pri-
poroča v naročbo slov. strokovni list

„Tobačni delavec“

ki izhaja vsak prvi torek v mesecu
ter stane za celo leto 1 K 20 vin.

Naroča se pri upravnistvu „Tobačnega
delavca“, Dunaj V/12, Schmalzhofgasse 17.

Organizacije, sodrug, pozor!

Povodom bližajočih se državnoborskih vo-
litev je v proslavo splošne in enake volilne
pravice izvrševalni odbor založil krasno
umetniške razglednice

v barvotisku
predstavljajoče simbol bližajoče se delavske
pomladi.

Cena	50 izvodom	3 K 25 v
„	100 „	5 „ 75 „
„	500 „	23 „ 75 „
„	1000 „	40 „ — „

Posamezni komadi po 8 vin.

Naroča se jih pri upravnistvu „Rdečega
Prapora“ proti plačilu, oz. poštnem povzetju.
Sodrug, sezite pridno po teh razglednicah!

AUSTRO = AMERICANA

TRIESTE NEW YORK

*Polniki v Ameriko
Hateri želijo dobro, po ceni in
zanesljivo potovati naj se obrnejo
na*
Simona Kmetetka
*v Ljubljani Kolodvorske ulice 20.
Kakovostna Pojasnila daje se brezplačno.*

Vsaka posredstva in poplasek je kaznivo.
Edino pravi je

Thierryev balzam

le z zeleno znamko nune. — 12 malih
ali 6 dvojnih steklenic ali pa 1 ve-
lika specialna steklenica s patentnim
zaklepom 5 K.

4 52—28

Thierryovo centifolijno mazilo

proti vsem, še tako starim ranam,
vnetjem, poškodbam itd., 2 lončka
K 360. Razposilja se le proti po-
vzetju ali za poslani denar.

Te dve domači zdravili sta po-
vsod znani in še od nekdaj sloveči.

Naročila se naj naslovljajo na:

Lekarnar A. Thierry v Pregradi p. Rogaški Slatini.
Zaloga večinoma po lekarnah. Knjižice s tisoči zahvalnih
pisem zastoj in franko.

Člani

pogrebnege društva uslužbencev
c. kr. drž. žel., c. kr. priv. juž.
želez. in c. kr. poštnih in brzo-
v javnih uradov v Ljubljani

se opozarjajo

da se mesečni doneski za v Ljubljani
bivajoče vplačujejo izključno le v gostilni
„pri Dalmatincu“, Sodnijske ulice št. 4,
in sicer vsako prvo in drugo nedeljo v
mesecu od 9. do 12. ure dopoldan.

V Šiški stanujoči člani vplačujejo
svoje doneske vsako tretjo nedeljo v
gostilni „pri Celarcu“ v Spod. Šiški
od 9. do 12. ure dopoldan. 6—6

Ravnatom in ob istem času sprejemajo
se tudi novi člani, ki lahko prijavijo svoj
vstop tam poslujočim društvenim funkcio-
narjem. Za doneske, ki se drugje vpla-
čujejo, na noben način društvo ne jamči,
kar naj blagovole člani vpoštevati.

Za društveno vodstvo

Komac Anton
t.č. blagajnik

Petrič Josip
t.č. predsednik.

„RDEČI PRAPOR“

je najradikalnejše slovensko glasilo, nujno
potrebno vsakemu volilcu in vsakomur,
ki hoče biti objektivno informiran o do-
mači in splošni politiki.

„RDEČI PRAPOR“ je najmodernejši slovenski
list, ki ne bi smel manjkati
v nobenem bralnem društvu ali čitalnici
ter napredni hiši.

Priporočajte „Rdeči Prapor“ povsod!

Kaj hočejo socialni demokratije

ali program socialno-demokratske stranke.

Dolžnost vsakogar, ki se zanima za poli-
tično življenje, je, da se seznani s težnjami
in zahtevami socialne demokracije. Cena
brošure, ki obsega tudi narodnostni pro-
gram avstrijske socialne demokracije
4 v, po pošti 8 v.

Naroča se je pri upravnistvu

„RDEČEGA PRAPORA“.

Tiskarna Iv. Pr. Lampret

Kranj :: Gorenjsko :: Kranj

se priporoča p. n. občinstvu v vsakovrstno izvrševanje tiska od navadne do naj-
moderneje oblike. Ker je bogato založena z modernimi črkami in okraski ter
opremljena z najnovejšimi stroji in električnim ohratom, lahko izvršuje največja
dela v vsaki množini, in sicer: uradne tiskovine, kuverte, račune, pismene papirje,
cenike, etikete, bolete, časopise, knjige, brošure, cirkularje, reklamne liste, lepake,
opomine, vabila, molitvenike, mitvaška naznanila, razglednice, hranilne in zadružne
knjižice, poročna naznanila, vizitke, vstopnice, zavitke, dopisnice, jedilne liste,
vignete i. t. d., sploh izvršuje vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela okusno in ceno.
V isti založbi je izšla tudi času primerna knjižica v drugi, pomnoženi izdaji

Novi državnozbornski volilni red.

Delniška družba združenih pivovarn Žalec in Laški trg

Telefon št. 163.

v Ljubljani

Telefon št. 163.

2 52—40

priporoča svoje

izborna pivo v sodcih in v steklenicah.

Telefon št. 187.

Zaloga v Spodnji Šiški.

Telefon št. 187.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Bartl.

Tiska Iv. Pr. Lampret v Kranju.